

Bakkehusmuseet set fra gårdsiden med Rahbeks mindestøtte i forgrunden. Foto: Stuart McIntyre

Introduktion til Bakkehusmuseet

Bakkehusmuseet er et litterært, kulturhistorisk museum, som dækker perioden fra 1780 til 1830. Forfatter, tidsskriftsredaktør og professor Knud Lyne Rahbek (1760-1830) boede som lejer på Bakkehuset fra 1787, indtil han købte stedet i 1802. Museet er i dag indrettet i den lejlighed, hvor Knud Lyne Rahbek og hustruen, Kamma Rahbek (1775-1829), boede fra 1802 til 1830. Sammen skabte ægteparret et mødested for samtidens forfattere og digtere.

Forfattere som Adam Oehlenschläger, B.S. Ingemann, N.F.S. Grundtvig, Jens Baggesen, Thomasine Gyllembourg, Peter Andreas Heiberg, Johan Ludvig Heiberg og H.C. Andersen havde på forskellig vis tilknytning til huset.

Knud Lyne Rahbek var stærkt optaget af oplysningstidens tanker og idealer, og som tidsskriftsredaktør og skribent spillede han en afgørende rolle i formidlingen af de moderne frihedsideer. Han var nært knyttet til radikale, samfundskritiske forfattere som Peter Andreas Heiberg og Malthe Conrad Bruun, og trykkefrihed og ytringsfrihed har i det hele taget været et vigtigt diskussionsemne på Bakkehuset i slutningen af 1700-tallet. Både Heiberg og Bruun blev ramt af Trykkefrihedsforordningens strenge straf, og også Knud Lyne Rahbek kom på myndighedernes sorte liste på grund af sin forfatter- og udgivervirksomhed. Trykkefrihedsforordningen bevirkede, at forfatternes kritiske engagement dalede. Den romantiske strømning kom derfor som en kærkommen mulighed for at dyrke og beskæftige sig med andre emner end kritik af enevælde, adel og religion.

Museets samlinger består dels af interiører fra Rahbekkerne, dels af genstande og billeder knyttet til en række af de forfattere, der er kommet i huset. Museet har to rum med genstande knyttet specifikt til forfatterne Adam Oehlenschläger og Johannes Ewald.

Undervisningsforløbet i ytringsfrihed og censur er baseret på Bakkehusmuseets samlinger af tidsskrifter, billeder og breve. Museet rummer derudover en række skøn- og faglitterære værker. På museet undersøges grænserne for forfatteres ytringsfrihed i et enevældigt samfund, som var præget af politiske spændinger. I Danmark åbnes der for trykkefrihed i 1770, men trykkefriheden begrænses op igennem 1790'erne. Grundlovens indførelse i 1849 førte atter til trykkefrihed.

Formidlingen af emnet ytringsfrihed foregår igennem en række nedslag i udvalgte forfatterskaber som P.A. Heibergs, M.C. Bruuns, K.L. Rahbeks, A. Oehlenschlägers, N.F.S. Grundtvigs m.fl. Disse afspejler, hvordan forfatterne forholdt sig til censur, kirke- og regeringsforhold enten ved at kritisere dem åbenlyst eller ved at underkaste sig dem. Der gives et indblik i, hvordan ytringsfriheden kunne begrænses, hvilke censurinstitutioner og strafformer, der fandtes, og hvordan det politiske klima havde en afgørende indflydelse på ytringsfrihedens omfang før enevældens ophør.

Bakkehusmuseets andel i det intermuseale projekt "Hvor får grænsen?" består således i at dække:

1. Den litterære genre, herunder tidsskriftkulturen, viser, komedier, romaner, digte, pamfletter m.m., med henblik på en diskussion af genrenes betydning for ytringsfrihed og censur.
2. Hvordan trykkefrihed og censur har påvirket forskellige forfattere.
3. Hvordan begreberne ytringsfrihed og censur blev forvaltet og diskuteret i det enevældige samfund indtil 1849.